

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 09-12-040/22-11375/2

Podgorica, 15.06.2022. godine

MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA

-n/r ministarke, gospođe Ane Novaković Đurović -

Poštovana gospođo Novaković Đurović,

Povodom *Predloga uredbe o izmjeni Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga uredbe* i pripremljeni *Izvještaj o analizi uticaja propisa*, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni tekst *Predloga uredbe* i *Izvještaja o analizi uticaja propisa*, utvrđeno je da za implementaciju *Predloga uredbe* nije potrebno obezbijedenje finansijskih sredstva iz Budžeta Crne Gore.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na dostavljeni tekst *Predloga uredbe o izmjeni Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu*.

S poštovanjem,

MINISTAR

mr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ	MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA
NAZIV PROPISA	Predlog uredbe o izmjeni uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Predloženim aktom rješavaju se sljedeći problemi:

- Predlog uredbe o dopunama Uredbe ima za cilj potpuno usklađivanje sa dopunama Priloga XVII Regulative (EC) br. 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH) i osnivanju Evropske agencije za hemikalije i dopunama Priloga I Regulative (EU) 2019/1021 o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama, a sve u cilju bezbjednog upravljanja hemikalijama koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- Od jula 2020. godine kada je donešena Uredba o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu („Sl list CG“, br. 070/18, 076/20) Aneks XVII REACH Regulative dopunjen je osam puta, odnosno u Dijelu 1 dodata su nova ograničenja u pogledu diizocijanata, supstanci u bojama za tetoviranje ili trajnoj šminki, olova u sačmi u močvarnim područjima i oko njih, policikličnih aromatičnih ugljovodonika (PAH) u granulama ili malču koji se upotrebljavaju kao materijal za ispunu terena s vještačkom travom ili u rasutom stanju na igralištima ili za sportske namjene, perfluorokarboksilnih kiselina koje sadrže od 9 do 14 atoma ugljenika u lancu (PFCA-i C9-C14), njihovih soli i srodnih supstanci, N, N-dimetilformamida, kao i novi dio koji se odnosi na određene supstance klasifikovane kao karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične supstance 1.A ili 1.B kategorije. Predlogom uredbe prenose se navedene dopune čime se propis dodatno usklađuje sa zakonodavstvom Evropske unije.
- Razlog donošenja Uredbe proizilazi iz procesa EU integracija, odnosno potpunog usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU. Uredba iz 2020. je bila usklađena sa Aneksom XVII REACH Regulative, ali s obzirom na kontinuirano prilagođavanje EU

propisa tehničkom napretku potrebno je donijeti navedeni propis, radi dalje harmonizacije sa relevantnim amandmanima aneksa XVII REACH regulative, u pogledu zabrana i ograničenja. Posebni razlog donošenja Uredbe je dodatna zaštita zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog efekta kojem doprinose zabranjeni načini upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životne sredine.

- Glavni subjekti u procesu implementacije Uredbe su dobavljači hemikalija, proizvođači odnosno proizvođači, uvoznici, dalji korisnici ili distributeri koji stavljaju na tržište hemikalije i proizvode. Predlog uredbe reguliše proizvodnju, uvoz, stavljanje na tržište, odnosno specifične upotrebe supstanci, bezbjednije alternative formu zabrane svih ili određenih načina upotrebe supstanci, neprihvatljivi rizici po zdravlje ljudi i životnu sredinu se mogu izbjeći, te je upotreba bezbjednijih alternativa srž aktivnosti za smanjenje rizika koji opasne hemikalije imaju po životnu sredinu i zdravlje ljudi. SUBSPORT portal¹ je besplatan portal koji ima za cilj da bude polazna tačka svima koji su zainteresovani za zamjenu opasnih hemikalija. Ovaj portal je podrška kompanijama u ispunjavanju zahtjeva za zamjene koje nalažu EU propisi, ali predstavlja i izvor informacija i drugim zainteresovanim stranama kao što su nadležni organi, organizacije za zaštitu životne sredine, organizacije potrošača i naučne institucije.
- „Status quo“ ili mogućnost „ne činiti ništa“ podrazumijeva da se stvari ostave onakvim kakve i jesu. Hemikalije koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu moraju se mijenjati bezbjednijim alternativama.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Predloženim propisom se omogućava potpuno usaglašavanje sa: Regulativom komisije (EU) 2020/1149 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br. 1907/2006 u pogledu diizocijanata; Regulativom komisije (EU) 2020/2081 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br. 1907/2006 u pogledu supstanci u bojama za tetoviranje ili trajnoj šminki; Regulativom komisije (EU) 2020/2096 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br. 1907/2006 u pogledu karcinogenih, mutagenih ili reproduktivno toksičnih supstanci (supstance CMR), Regulativom komisije (EU) 2021/57 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br. 1907/2006 u pogledu olova u sačmi u močvarnim područjima i oko njih; Regulativom komisije (EU) 2021/1199 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br. 1907/2006 u pogledu policikličnih aromatičnih ugljovodonika (PAH) u granulama ili malču koji se upotrebljavaju kao materijal za ispunu terena s vještačkom travom ili u rasutom stanju na igralištima ili za sportske namjene; Regulativom komisije (EU) 2021/1297 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br.

¹ <https://www.subsportplus.eu/>

1907/2006 u pogledu perfluorokarboksilnih kiselina koje sadrže od 9 do 14 atoma ugljenika u lancu (PFCA-i C9-C14), njihovih soli i srodnih supstanci; Regulativom komisije (EU) 2021/2030 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br. 1907/2006 u pogledu N, N-dimetilformamida; Regulativom komisije (EU) 2021/2204 o izmjeni Priloga XVII Regulative (EZ) br. 1907/2006 u pogledu karcinogenih, mutagenih ili reproduktivno toksičnih supstanci (supstance CMR); Regulativom (EU) 2020/784 o izmjeni Priloga I Regulative (EU) 2019/1021 u pogledu uvrštenja perfluorooktanske kiseline (PFOA), njenih soli i njoj srodnih jedinjenja; Regulativom (EU) 2020/1204 o izmjeni Priloga I regulative (EU) 2019/1021 u pogledu uvrštenja dikofola; Regulativom (EU) 2021/115 o izmjeni Priloga I Regulative (EU) 2019/1021 u pogledu perfluorooktanske kiseline (PFOA), njenih soli i njoj srodnih jedinjenja; Regulativom (EU) 2021/277 o izmjeni Priloga I Regulative (EU) 2019/1021 u pogledu pentahlorofenola i njegovih soli i estera. Kako se Predlog uredbe odnosi na proizvodnju, stavljanje na tržište, odnosno specifične upotrebe navedenih supstanci jedan od ciljeva jeste i uvođenje bezbjednijih alternativa. Na EU nivou postoji veliki broj portala koji su besplatni, višejezični i služe za razmjenu informacija o alternativnim supstancama i tehnologijama, kao i veliki broj platformi, alatki i uputstava za procjenu supstanci i upravljanje postupkom zamjene.

- Nacionalnom strategijom upravljanja hemikalijama 2019-2022. godina, s Akcionim planom za period 2019-2022. godine, jedan od definisanih ciljeva je i *Unapređenje zakonodavnog okvira kroz dalju harmonizaciju sa propisima EU u oblasti hemikalija i povezanim oblastima* (Aktivnost 1.8. Ažuriranje propisa o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu). Usvajanje Predloga uredbe utvrđeno je i Programom pristupanja Crne Gore EU, za IV kvartal 2022.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (Uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa.)

- Obrazložiti preferiranu opciju?
- Jedini način uređenja ovog pitanja je regulatorna opcija, kroz donošenje navedenog propisa. "Status quo" se za rješenje ovog problema ne može uzeti kao prihvatljiva opcija, jer se radi o ključnim pitanjima koje treba urediti na način da se obezbijede potpune i efikasne zabrane i ograničenja upotrebe, stavljanja na tržište i proizvodnje hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Takođe, ovo je jedini način za potpuno usklađivanje sa Aneksom XVII REACH Regultive i Aneksom I POP Regulative.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)

- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Rješenja data u propisu utiću na: dobavljače hemikalija, odnosno proizvođače, uvoznike proizvoda, dalje korisnike ili distributere koji stavljaju na tržište proizvode. Crna Gora nema proizvođača hemikalija, svi uvoznici, distributeri uglavnom uvoze iz zemalja EU koje već implementiraju navedena ograničenja i zabrane upotrebe, stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu i koje koriste bezbjednije alternative. Neprihvatljiv rizik je jedan od tri opisa karaktera rizika (prihvatljiv, povećan i neprihvatljiv), odnosno rizik kojim se ne može upravljati, osim na način propisan Predlogom uredbe. Različite mjere upravljanja rizikom promovišu zamjenu opasnih supstanci bezbjednijim alternativama.
- Bezbjednije hemikalije su dobre i za potrošače i za poslovanje kompanija. Treba imati u vidu da se ne može samo porediti cijena kilograma opasne hemikalije sa cijenom kilograma njene bezbjednije alternative, jer je postupak procjene kompleksniji. Takođe, cijene bezbjednijih alternativa nisu statične, one su visočije na početku, ali se smanjuju sa porastom potražnje. Pored toga, zamjena najopasnijih hemikalija je način da se smanje troškovi vezani za rukovanje opasnim hemikalijama (upotreba posebnih ličnih zaštitnih sredstava, primjena mjera za smanjenje rizika, upravljanje opasnim otpadom i sl). „87% industrijskih hemičara predvidjelo je da će se ponuda tzv. održive hemije povećati u narednih 10-20 godina, a 42% je predvidjelo značajno povećanje“ (Izveštaj OECD o inovacijama u hemiji²).
- Propis neće izazvati dodatne troškove građanima i privrednim subjektima, s obzirom da se bezbjednije alternative implementiraju u zemljama EU odakle se i uvoze proizvodi.
- Zamjena najopasnijih hemikalija bezbjednijim alternativama je najčešće ekonomski opravdana za privredne subjekte, pored toga što je korisna za zdravlje ljudi i životnu sredinu.
- Donošenje propisa ne iziskuje dodatne troškove, jer ne predviđa osnivanje novih institucija, kao ni zapošljavanje novih službenika, ni nabavku nove opreme.
- U procesu donošenja ovog propisa nijesu utvrđene biznis barijere, jer nema (dodatnih) opterećenja na privatni sektor. Nema ni opterećenja administrativnog sistema.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? obrazložiti;

² <http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=env/jm/%20mono%282012%293&doclanguage=en>

- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;

- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za sprovođenje propisa nisu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore
- Implementacija propisa ne prouzrokuje međunarodne finansijske obaveze.
- Za sprovođenje propisa nisu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.
- Neće se donositi dodatni podzakonski akti.
- Implementacijom propisa neće se ostvarivati prihodi za budžet Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti.

- U izradi Predloga uredbe nije korišćena eksterna ekspertiza.
- U izradi Predloga uredbe učestvovali su, pored predstavnika Direktorata za ekologiju Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i predstavnici Agencije za zaštitu životne sredine, Uprave za inspeksijske poslove i Instituta za javno zdravlje.
- Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je, u skladu sa Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Sl. list CG", br. 41/18), 07.02.2022. obavijestilo zainteresovanu javnost da je pokrenulo postupak javne rasprave za Nacrt uredbe.

- Tekst Nacrta uredbe bio je postavljen na web stranicama Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i portalu e-Uprave. Ministarstvo je ovim objavljivanjem uputilo poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, strukovnim udruženjima, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama i zajednicama da se uključe u javnu raspravu i daju svoje predloge, primjedbe i sugestije na tekst Nacrta uredbe. Zainteresovani subjekti su svoje komentare, mišljenja, primjedbe i sugestije mogli dostaviti u pisanoj ili elektronskoj formi do 26. februara 2022. godine Ministarstvu. Ministarstvo je pripremiло Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi o tekstu Nacrta uredbe, koji je objavljen na web stranici Ministarstva. <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o->

sprovedenoj-javnoj-raspravi-o-nacrtu-uredbe-o-izmjeni-uredbe-o-zabranjenim-odnosno-dozvoljenim-nacinima-upotrebe-proizvodnje-i-stavljanja-na-trziste-hemikalija

- Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma uputilo je Predlog uredbe na davanje mišljenja, primjedbi i sugestija nadležnim ministarstvima i institucijama.
- 7: Monitoring i evaluacija
- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
- Prepreka za implementaciju propisa nema.
- Mjera koja se preduzima tokom primjene propisa radi ispunjenja ciljeva jeste vršenje redovne inspeksijske kontrole od strane nadležne inspekcije, a preko sanitarnog inspektora. Sanitarni inspektor vrši inspeksijski nadzor nad primjenom ograničenja proizvodnje, stavljanja na tržište, ili upotrebu hemikalija ili proizvoda odnosno proizvoda u opštoj upotrebi. Takođe, kontrolu uvoza hemikalija vrši Uprava carina, u skladu sa propisom kojim je uređena oblast nadzora proizvoda na tržištu.
- Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su poštovanje propisanih ograničenja odnosno zabrana za određene hemikalije, kako pojedinačno tako i u proizvodima.
- Agencija za zaštitu životne sredine i navedeni inspeksijski organi imaju zakonom utvrđene nadležnosti za sprovođenje primjene ovog propisa. Nadzor nad radom Agencije vrši Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Podgorica, 18.04.2022. godine

MINISTAR
Prof. dr Ratko Mitrović